

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 40. Magnam illam gratiam, seu plenæ pœnitentiæ donum, Deus
præstat quidem omnibus petentibus, quomodo & quantùm res tanta
petenda est (humili utique, ferventi & perseveranti oratione;) pauci ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

581. Quod si tantum Dei donum, tamque gratuitum est conversio cuiuslibet peccatoris; quanto majus Dei donum est conversio magni peccatoris, maxime consuetudinarii, vel qui per frequentes relapsus frequenter prophanavit Penitentiae Eucharistiaeque Sacramenta?
582. Magna proinde gratia, magna Dei misericordia necessaria est ad taliter immutandum cor ipsius, ut ex impuro purus, ex peccatore sanctus, ex carnali spiritualis, ex terreno caelestis, ex veteri homine novus, ex captivo diaboli, & peccati servo, Dei filius efficiatur. De peccatoribus enim 2. Timoth. 2. Paulus dicit, quod captivi à diabolo tenentur ad suam ipsius voluntatem. Et Joan. 8. Salvator ait, quod *qui facit peccatum, servus est peccati*. Quis vero dubitet (ait Soto lect. 9.) tam fortem & crudellem Dominum non permittiturum sibi servum, non tantum omnino se relinquere, sibi que rebellare, sed vel tantillum à se recedere, nisi à superiori compellatur potestate, divina scilicet, quod gratia certe est. Manet miser peccator viribus omnibus delitutus, potestati illius totus traditus; de qua Job dixit: *Non est potestas super terram, quae ei possit comparari*. Nequit igitur vel tantillum respirare ab ea servitute, nisi fortior supervenerit, qui fortem illum armatum, custodientem castrum suum, vicerit. Luc. 11.
583. Sed & qui peccavit, maxime si enormiter peccavit, & se quasi in profundissimam abyssum dejectum confideret necesse est, atque à seipso precipitatum, & absorptum à vi & tempestate profundissimi maris. Magna verò gratia opus est, ut peccatorum pondere in tam profundam abyssum dejectus, & usque ad profundum illius demersus, in caelum assurgat, & in altum usque ad amplexum Dei assurgat, à praedominante creaturarum amore, quo tenaciter est adstrictus, ad praedominantem Dei amorem perveniat, de manique tot & tam potentium inimicorum liberatus, in sanctitate & iustitia Domino serviat. Hoc enim quam difficile sit, ex dictis cap. 38. perspicuum est. Quanto verò difficilior operosiorque peccatorum conversio, tanto potentior ad eam gratia, tanto major Dei misericordia requiritur.
584. *Difficilis prorsus res* (ait S. Bernardus serm. de tripl. miseric.) *& soli divinae virtuti possibilis, susceptum semel peccati jugum à cervicibus excutere. Quoniam qui facit peccatum, servus est peccati, nec est iam liberari. NISI IN MANU FORTI. HÆC EST MAGNA MISERICORDIA, MAGNIS NECESSARIA PECCATORIBUS.*
585. Magna denique Dei misericordia ad plenam magni peccatoris conversionem opus esse, Plal. 50. satis expressit Propheta Regius, dum pro adulterio & homicidio, post tantas gratias à Deo acceptas, à Nathan Propheta correptus, magnam Dei misericordiam imploravit dicens: *miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam*. Ut enim ibi Augustinus, qui magnam misericordiam deprecatur, magnam miseriam confiteretur. Et qui in magna est miseria, magna opus habet misericordia. Magna quoque medicina opus est, ad subveniendum gravi vulnere. Dum ergo dicit: *miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam*; perinde est, ac si dicat (eodem Augustino interprete) subveni gravi vulnere, secundum magnam medicinam tuam. Porro magnam illam misericordiam magnis precibus ordinariè impetrandam esse, sequenti capite probabitur.
586. Nec tamen, cum dicimus, plenam conversionem peccatoris magnum esse divinae gratiae & misericordiae donum, negamus initium conversionis, & primam velut ipsius conceptionem, seu affectus, quibus ad plenam conversionem disponimur, esse gratiae donum. Prorsus de fide est, quod sit gratia donum. Principium namque primum poenitentiae, primaque (ius origo est operatio divinae gratiae, quae Deus hominem ad se vocat, prout Tridentinum definit sess. 6. c. 6. *Disponuntur ad ipsam justitiam, dum excitati divina gratia, & adjuti, &c.* Hinc operationi gratiae accedit actus fidei, deinde timoris divinae justitiae, exinde spei, postea amoris Dei tamquam fontis omnis justitiae, ac denique poenitentiae ex eo amore conceptae, ut cum S. Thoma 3. p. 9. 5. idem Concilium tradit ibidem. Omnes illi actus in peccatoris conversione concurrunt, vel actu, vel virtute, vel semper, vel frequenter. At omnes illi affectus ex gratia sunt. De fide (*sine qua impossibile est placere Deo*) non est dubium. Est enim principium omnis bonae cogitationis necessariae ad conversionem. Nec enim *sufficiens sumus aliquid cogitare ex nobis quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est*. 2. Cor. 3. Per fidem cognoscimus poenas & supplicia impiis destinata, atque ex eorum cogitatione nascitur salutaris timor, de quo scriptum est: *Timor Domini expellit peccatum*. Timor verò poenarum, quas fides docet, non solum est bonus & utilis (praesertim imperfectis & incipientibus) sed & gratiae Spiritus sancti impulsus. Unde & illium à Deo Plalmista petit Pl. 118. *confige timore tuo carnes meas*. Et de illo Hierem. 3. Deus dicit: *timorem meum dabo in corde eorum*. Denique supernaturalis esse Alexander VIII. declaravit, dum propositionem hanc 14. inter 31. damnavit: *timor gehenna non est supernaturalis*. Si timor est supernaturalis, quia fundatur in fide; spes quoque supernaturalis est, & gratiae donum, utpote similiter fundata in fide, quae credimus quod Deus benignus est, & praestabit super malitia. J. 1. 2. Si fides & spes, à fortiori charitas, seu dilectio Dei tamquam fontis omnis justitiae, poenitentiaeque inde concepta, supernaturalis est, & gratia donum, ut mille locis Scriptura contestatur.

CAPUT XL.

Magnam illam gratiam, seu plenam poenitentiam donum, Deus praestat quidem omnibus poenitentibus, quomodo & quantum res tanta petenda est (humilis usque, ferventi & perseveranti oratione); pauci tamen ex magnis peccatoribus, maxime consuetudinariis & frequenter relapsentibus, gratiam illam & donum obtinent, quia pauci petunt, quomodo & quantum res tanta petenda est.

Quod Deus poenitentiae gratiam & donum praestet omnibus poenitentibus, quomodo & quantum res tanta petenda est, constat ex illis sacris textibus, & Patrum testimonio, quibus Deus dona sua promittit poenitentibus ut oportet. *petite & accipietis*, &c. Necnon ex illis, quibus Deus testificatur se nolle mortem peccatoris, sed ut convertatur & vivat. Ex illis denique, quibus docetur, quod Deus voluntate antecedente semper ex se paratus est verae conversionis gratiam peccatoribus dare.

Quod nihilominus pauci ex dictis peccatoribus donum illud & gratiam plenae conversionis recipiant, quia pauci petunt quomodo & quantum res tanta petenda est, experientia docet: siquidem ex ipsis longe plurimi vel non orant pro illius obtentu, vel non nisi leviter & momentaneè; non autem sicut Scriptura & Patrum oracula docent orandum. Eo quod utique non satis percipiunt miseriae suae magnitudinem, doni pro quo orare debent excellentiam, pro illo denique obtinendo humiliter, ferventer, & perseveranter orandi necessitatem, quam Scriptura traditque docet.

S. I.

Pro dono illo, à dictis peccatoribus obtinendo, sedulo, ferventer & perseveranter orandum Scriptura docet.

588 **D**ilectos peccatores, volentes plene converti, pro plena conversionis dono obtinendo, ante omnia divina bonitati inniti oportet (inquit Soto lect. 17.) & per humilem instantemque orationem, gratiam pœnitentiæ sibi à Deo postulare necesse est. Probat id imprimis Sanctorum & Prophetarum orationes, quibus tam instanti illi hoc à Deo postulavit, & confitentur se id à seipsum habere non posse. Unde illud Hieremias: *Convertite me Domine, & convertar: quia tu es Deus meus.* Et quod sequitur est valde considerandum; postquam enim convertisti me, ego pœnitentiam; & postquam ostendisti mihi, percussi semper meum. *Confusus sum, & erubui: quoniam sustinui opprobrium adolescentiæ meæ.* Itaque opus est, ut Deus ostendat nobis quales in peccato simus, & qualia sint ipsa peccata. Ostendat (inquam) non tantum proponens ante oculos, sed etiam agens ut consideremus. Et ita consideremus, ut consideratio penetret voluntatis ipsius intima. Sunt plurima de hac re in Scriptura testimonia & exempla.

589 **E**t infra: itaque qui peccavit, se quasi in profundissimam abyssum dejectum, atque à seipso præcipitatum cogitet (si verè credit) necesse est, & abortivum à vi atque tempestate profundissimi maris, non aliter certe quam Jonas fuit in ventre ceti. Et ita opus est ut (sicut ipse oravit) & ipse oret, & clamet ad Deum pro gratia pœnitentiæ, sciens quod non possit se magis à peccato excutere, quam demersus ille ex tanta profunditate potuit emergere. Hinc sunt voces illæ Prophetarum. Psalmistæ quidem Psalm. 68. *Intraverunt aquæ usque ad animam meam. Infixus sum in limo profundis: & non est substantia* (hoc est non sunt sufficientes vires meæ ad resurgendum.) *Veni in altitudinem maris: & tempestas demersit me.* Propetia clamavit: *Salvum me fac Deus.* Et inquit: *Laboravi clamans, &c. dum spero in Deum meum.* Ego verò orationem meam ad te Domine: tempus beneplaciti Domini. *In multitudine misericordiæ tuæ exaudi me. Eripe me de luto, ut non infingar. Non me demergat tempestas aquæ, neque absorbeat me profundum, neque urgeat super me puteus os suum. Exaudi me Domine: quoniam benigna est misericordia tua. Et ne avertas faciem tuam à pueri tuo: quoniam tribulus, vel locustæ exaudi me. Intende animæ meæ, & libera eam, &c.* Hieremias quoque clamavit: *Lapsa est in lacum vita mea, & posuerunt lapidem super me. Inundaverunt aquæ super caput meum. Dixi, peris. Invocavi nomen tuum Domine de lacu novissimo.* Oratio Johæ huic pertinet: *Tota abyssus vallavit me, pelagus cooperuit caput meum.* Quibus omnibus dicti peccatores docentur, qualiter orare debeant pro impetrando pœnitentiæ dono.

590 **S**ecundò idipsum probatur, quia Scriptura usitatum hunc nos docet divinæ providentiæ ordinem, ut gratiæ suæ dona, nisi pœnitentiis, & multum pœnitentiis elargiri non solcat. Ad id enim significandum Salvator Matth. 7. & Luc. 11. orationis, non momentaneæ, sed indeficientis & ferventis necessitatem docet, dum ait: *Petite, & dabitur vobis; pulsate, & aperietur vobis. Omnis enim qui petit, accipit; & qui querit, invenit; & pulsanti aperietur.* Neque enim Christus, qui petere præcepit... obiter postulare jussit; sed cum sedulitate multa, & magna intentione, ait Chrysol. homil. 24. in Matth. *Enimverò quantum* (inquit Tom. III.

in Psal. 120.) *venia dabitur ei, qui pro anima morte affecta mollis est & languidus?* Itaque opus est intensi precibus, & multis lacrymis interdiu & noctu, ait hom. 9. in epist. ad Hebr. *Opus est* (ait homil. 27. in Genes.) *continuis precibus invocare Dominum, calentes profundere lacrymas.* Consonat Gregorius in exposit. Psal. 4. Pœnitens dicens: *Moveant illum lacrymæ tuæ, & quædam illum importunitate quærendi semper ad eum alta de profundo cordis supplicia educito. Clamet peccator* (addit in Psal. 6.) *... agnoscat se esse in profundo, ut ad Deum sua perveniat oratio, de profundis clamavi ad te Domine. In quo notandum, quia non ait, clamavi; sed clamavi. Habes in hoc perseverantiæ documentum, ut si primò non exaudiris, ab oratione non desicias; imò precibus, & clamori insistas. Vult Deus rogari, vult cogi, vult quædam importunitate vinci. Ideo tibi dicit: Regnum Dei vim patitur, & violenti rapiunt illud. Ideo etiam Christus non solum jussit petere, sed cum sedulitate multa quærere, & perseveranter pulsare: *Petite, quærite, pulsate. Si perseveraveritis pulsans, &c.* Quia non sufficit vox ad Deum clamans, sed etiam requiritur manus piis operibus pulsans, & in pulsando perseverans. Jussit etiam in orando non deficere. Luc. 18. *Oportet semper orare, & nunquam deficere.* 1. Thesal. 5. *Sine intermissione orate.* Jussit denique videre magnitudinem domini, quo indigemus, piisque operibus, gemitibus, & orationibus tamdiu vigilanter incumbere, donec illud obtineamus, cum dixit: *Videte, vigilate, orate.* Ut enim Augustinus 12. Confess. *longior est impetratione petitis, & operosior est manus pulsans, quam sumens.**

Ad quod amplius inculcandum Luc. 11. & 18. 591 sub duplici parabola docet, quædam velut importunitate Dei dona ab ipsis etiam justis (quæ magis à peccatoribus) impetranda, exemplo scilicet amici, qui importunitate suâ, pulsationeque perseveranti ab amico necessarios panes quasi per vim impetrat. Luc. 11. Exemplo item viduæ, quæ importunitatem suarum molestiâ, ab iniquo Judice quasi etiam per vim extorquet, quod postulat. Luc. 18. Quod si pro impetrando v. g. dono humilitatis, vel patientiæ, vel manufactudinis, ipsimet justi tam diu, tam ardentem, tam studiosè pulsare debeant ad fores divinæ misericordiæ, ut viduam istam Evangelicam, & amicam importunam æmulati videantur: quæ magis peccatores id præstare debent pro impetrando dono, cælestium donorum maximo, vel ex maximis unq. plena utique conversionis dono? Quod proinde momentaneâ precatiunculâ à Deo postulare non sufficit, sed assiduâ prece, continuis gemitibus, omnique piorum operum genere piæ divinæ misericordiæ quasi vim inferant oportet, donec tandem obtineant.

Ad idem significandum Psal. 4. v. 4. Spiritus 592 sanctus (teste Augustino sapius laudato) representat peccatricem animam diu secum luctantem, dum resipiscere incipit, ad Deumque pro misericordiâ impetranda clamantem, nec citò exauditam, sed diu dilatam à cælesti Medico, antequam obtineat conversionis suæ plenitudinem. Vide sacros textus cap. 37. & 38. productos, quibus idem Spiritus sanctus ad plenam peccatoris conversionem, multos gemitus, orationes, & opera pia docet regulariter esse necessariâ.

S. II.

Sacris textibus Traditio concinit.

593 **E**X Traditione namque duo habemus. Primum est, quod orandi gratiam ininitumque seu ali-

qualem voluntatem conversionis, per gratiam misericordiam, & sancti Spiritus operationem à Deo peccator accipiat, ut ampliorem deinde voluntatem; plenaeque conversionis gratiam precibus, ac piis laboribus impetret. Cum enim nec orandi voluntatem, nec conversionis initium peccator habeat per naturam, sed per gratiam; orandi gratia primitus ipsi gratis à Deo datur, ut per eam cetera deinde impetrentur. Unde Araus II. can. 3. *Siquis invocatione humana gratiam Dei dicit posse conferri; non autem ipsam gratiam facere, ut invocetur à nobis, contradicit Isaiæ Prophe- ta, vel Apostolo idem dicenti, inventus sum à non querentibus me, palam apparui his qui me non interrogabant.* Et can. 4. *Stans ut à peccato purgemur, voluntatem nostram Deum expectare contendit, non autem, ut etiam purgari velimus, per S. Spiritus infusionem & operationem in nobis fieri consistetur, restitit ipsi Spiritui sancto, per Salomonem dicenti, preparatur voluntas à Domino.*

594. *Igitur huius gratiae adiutorium semper est nobis à Deo postendum (ait Fulgentius epist. 6. c. 7.) sed ne ipsum quod postimus, nostris viribus assignemus. Neque enim haberi potest ipse saltem orationis affectus, nisi divinitus fuerit attributus. Ut ergo desideremus auxilium gratiae, hoc ipsum quoque est opus gratiae. Ipsa namque incipit infundi, ut incipiat postari. Ipsa quoque amplius infunditur, cum postulentibus datur. Et l. 1. verit. prædell. c. 18. Ut gratia Dei cognoscatur, & diligatur, desideretur, ac postuletur, prius datur homini non cognoscenti, non diligenti, non desideranti, neque postulanti. Quamvis enim (ait Prosper, vel Julianus Pomerius lib. 2. vocat Gent. c. 8.) omnia bona dona sunt Dei, & à Deo; tamen quaedam etiam non petita tribuuntur, ut per ipsa quae accepta sunt, ea quae nondum sunt data querantur.*

595. *Initium ergo aliquod conversionis, seu illius quaecumque desiderium, Deus gratuita sua misericordia tribuit peccatoribus, quibus tribuit. Sed istud conversionis initium, seu desiderium, non est plena integra conversio, ad justificationem, etiam sacramentalem, requisita. Siquidem aliquod conversionis initium ac desiderium habent ex Principibus multi, de quibus Joan. 12. dicitur, quod crederent in eum; sed non ideo habuisse necessariam conversionis plenitudinem, seu integritatem, perspicuum est ex eo quod de iis subditur ibidem, quod adhuc dilexerunt gloriam hominum, magis quam gloriam Dei. Et Augustinus inchoatè conversus erat, quando audità per Simplicianum Victorini conversione, exemplum ipsius imitari cupiebat, rectumque approbans, inquam reprobat, Deumque gratis colere volebat. Illa tamen voluntas nova ipsius nondum erat idonea ad superandam priorem vetustatè roboratam, uti de seipso testis est lib. 8. Confess. c. 5.*

596. *Secundum proinde quod ex traditione habemus, est quod peccator, qui per gratiam Dei misericordiam aliquod conversionis accepit initium, orationisque gratiam, orare debeat, & instantè orare, pro tanta plenitudine conversionis, ut omnem penitus abiciat peccandi voluntatem; & à quo accepit inchoatè velle, accipiat plenè velle; & à quo accepit velle, accipiat & perficere. Primò, quia (ut sapienter monet Prosper contra Collat. c. 8.) cum donatum nobis fuerit bonum velle, non statim invenimus & facere, nisi querentibus, & petentibus, & pulsantibus, ut qui dedit desiderium, præstet effectum. Et ut non minus sapienter Augustinus in Psal. 6. dum orare incipit anima peccatrix, ut plurimum nondum tam perfecte orat, ut ei dici possit, adhuc loquente te dicam, ecce adsum.*

597. *Secundò, quia Ecclesiae per duodecim saecula*

praxis tot laboribus & humilationibus tantùm explorandi voluntatem peccatorum (qui penitentiam petierant, & agere cœperant) manifestum facit, quòd quaecumque conversionis initium desideriumque Ecclesia non censuit sufficiens ad penitus abiciendam peccandi voluntatem, nec ad conversionis plenitudinem, necessarium ad peccatorem Deo reconciliandum; sed quòd ad eam obtinendam, peccator tantò maioribus precibus, gemitibus, & piis operibus incumbere deberet, quantò maioribus ac saepius repetitis criminibus eà se magis reddidit indignum.

Tertio idipsum demonstrat perpetua ejusdem Ecclesiae praxis, orandi pro impetranda peccatoribus gratia conversionis, quà ad veram, seu plenam & integram penitentiam Deus eos perducere dignetur. Pro quo Ecclesia univèrsa publicè in precibus semper oravit, teste Cæsario Papa ad Episc. Gall. c. 11. ubi sic: *Sanctarum Ecclesiarum Praesules, totà secum Ecclesia concenscente, postulant & precantur, ut inhaerentibus donec fides, ut idololatras ab impietate sua liberentur, ut Judaeis ablato cordi velamine lax veritatis appareat, ut haeretici Catholicae fidei perceptivè respiciant, ut schismatici Spiritum redivivum charitatis accipiant, ut lapsi penitentiae remedia conferantur. Quod & usque in hodiernum diem Ecclesia tota publicè in orationibus postulat fèrè fèrè sexta Parasceves. Et in Litanis majoribus; Ut ad veram penitentiam nos perducere dignetur, et rogamus auctò nos. Unde cum legem credendi, statuat lex supplicandi, teste Caesario Papa in Epistola citata: ex illis Ecclesiae precibus conspiciendum est, ipsam nunquam credidisse, gratiam necessariam peccatoribus, ut ad veram penitentiam perducantur, ipsis utro, vel semper, vel regularitèr adesse, sed precibus impetrandam esse.*

Quarto idipsum demonstrat ex communi doctrina sanctorum Patrum. Supra audivimus Chrysostomum. Sed lubet hic exhibere textum integrum ipsius in Psal. 129. quem ex parte retulimus: *Vidi saepe mulieres, propter virum pergrinantem, & infantem egrotantem, ita de profundis orantes, ut tantus fons lacrymarum emittentes, ut tandem voti sui essent compositae. Si autem mulieres ita inflammantur in orationibus pro viro & infante: quanam verò pena dabitur ei, qui pro anima morte affecta molis est & languidus? Ad hoc itaque opus est intentis precibus, ait hom. 9. in epist. ad Hebr. Nisi enim magnis precibus gratia in nos implorata descendat, nequam terrene labis. Et mundani corporis quicquam conemur errorem, inquit Innocentius I. epist. quinter epist. August. Respicentes (ait Cyrillus noster Alexandr. hom. 5. in Hierem.) & inter conversionis habentes, aium, peccavimus, & non obedivimus. Neque enim simul ac volumus obedire, continuo obedivimus. Etenim tempore (id est prope aliquamdiu continuatè, non momentaneè duntaxat) opus est, sicut in vulneribus ad curacionem, sic in conversione ad plenè & purè se convertendum ad Deum.*

Similia habet Augustinus in Psal. 6. Et propterea alibi monet, ut homo, qui mandata servare, peccandique voluntatem abicere voluerit, non poterit, nondum se plenè velle cognoscit, & oret, ut habeat tantam voluntatem, quanta sufficit, &c. Et Gregorius lib. 4. c. 2. in librum 1. Reg. Omnis qui facit peccatum, servus est peccati. Quibus ergo peccata administrant, per se ab eorum iugo liberari nequeunt. Nam saepe ad Dominum eorum precibus veniant, liberari petunt, sed exaudiri non possunt. Nisi (ut n. 590. ex ipso audivimus) quaedam importunitate querendi, &c.

Plena itaque conversionis gratia, secundum Scripturam, & Traditionem, omnibus peccatori-

bus ultrò à Deo ordinariè non confertur, sed juxta solitum divinæ providentiæ ordinem necesse est ut multis & ferventibus precibus imploretur. Sic enim vult Deus, ob rationes cap. 22. allegatas. Videri potest Bernardus serm. 56. in Cant. c. 4. Si enim gratiam illam peccatoribus omnibus ultrò dari credidisset, non utique dixisset: *Sponsus quidem aequaliter atque indifferenter præfuso ubique est, divinæ utique præsentia Majestatis, & magnitudine virtutis; gratia tamen exhibitio- ne, seu inhibitione, quibusdam longè, quibusdam propè esse dicitur. Caterùm à Sanctis præ dispensatione ad tempus, & non ex toto, sed juxta aliquid aliquando se longè facit: peccatoribus autem, de quibus dicitur: superbia eorum ascendit semper; & iterum: iniquitatis sunt viæ eorum in omni tempore: semper validèque longè est, atque in ira hoc, & non in misericordia.*

602 Et ratio id ipsum confirmat: si enim *adjutorium Dei*, ad implenda mandata necessarium, ne Sanctis quidem ultrò à Deo confertur, sed (ut Araus. II. dicit can. 10.) *etiam renatis & sanctis semper est implorandum, ut... in bono possint operi perseverare.* Et si (secundum Tridentinum sess. 6. cap. 11.) gratia necessaria ad implenda Dei præcepta, ultrò non semper adest iustis, sed à Deo precibus est imploranda, juxta celebrem Augustini sententiam, ab eodem Concilio usurpatam: *Deus impossibilia non jubet, sed jubendo monet, & facere quod possis, & petere quod non possis:* Quomodo gratiam ad plenam conversionem necessariam Arauscanum & Tridentinum credit ultrò sic semper adesse peccatoribus, ut eam precibus implorare non debeant? Si etiam iusti (secundum idem Concilium Tridentinum ibidem) *cum timore & tremore salutem suam operari debent in laboribus, in vigiliis, in elemosinis, in orationibus, in jejuniis & castitate, ne à justitia excidant, sive ut in ea perseverent:* Quamò magis peccatores, ut justitiam recuperent, à qua voluntariè exciderunt, eique, sive Spiritui gratiæ contumeliam fecerunt? Non enim facilius est justitiam voluntariè perditam recuperare, quam acceptam custodire. Immo id per se loquendo difficilius est, ut experientia docet, innuitque Ambrosius l. 2. de poenit. c. 10. dicens: *Facilius inveni qui innocentiam servaverint, quam qui congruè egerint poenitentiam.* Et ratio est, quia ad recuperandam justitiam, voluntariè perditam, necesse est ut totus homo, cum omnibus affectibus suis, sic mutetur, ut cupiditas, quæ fortior erat charitate, ipsamque proinde vincebat, à charitate vincatur. Facilius verò est, per charitatem jam fortiorem, cupiditatisque victicem, compescere cupiditatem, jam victam debilitatamque; quam cupiditatem, jam fortiorem & victicem, per charitatem superare. Facilius item fortiora ad vincendam cupiditatem auxilia habenti, ipsam vincere, quam non habenti auxilia tam fortia. Fortiora verò ad vincendam cupiditatem auxilia habet iustus, quam peccator. Cum copiosiora, uberiora & fortiora gratiæ dona in viva membra corporis sui Christus, tamquam caput infuset, quam in membra mortua. Denique cum insufficientiæ indigentiaque argumentum oratio sit, tantò quis magis indiget oratione, & operibus adminiculantibus orationem, quantò magis indigens est atque insufficientis. Atqui peccatores magis indigentes sunt quam iusti. Ergo.

CAPUT XLI.

Ad magnam illam gratiam misericordiamque impetrandam, magnis peccatoribus, maxime consuetudinariis, ac recidivis, ordinariè non Tom. III.

sufficit vox ad Deum clamans, sed requiritur & manus, & animus, magnis gemitibus, poenitentiaque laboribus, ad fores divinæ misericordiae pulsans: id est orationi jungenda sunt interna externaque poenitentia opera; non ut satisfactoria pro pena temporali, qua solvenda superest, culpa remissa; sed ut impetratoria gratia conversionis, remissionisque culpa mortifera, ac pena aeternæ.

603 Tanti momenti est veritas ista, ut inde tota ferè rectè administrandi Poenitentiae Sacramenti ratio, atque aded innumerarum animarum salus aeterna dependeat. Quapropter animus est omni argumentorum genere eam demonstrare. 1.º. quidem ex divina Scriptura. 2.º. ex unanimi Sanctorum doctrina. 3.º. specialiter ex Chrysofomo, quem præ cæteris opponunt juniores Casuistæ. 4.º. ex Summorum Pontificum oraculis. 5.º. ex Conciliis antiquis & novissimis. 6.º. ex eo quòd Ecclesia per tot olim sæcula magnos peccatores magnis ac longis poenitentia laboribus, ad obtinendam peccatorum veniam, poenæque aeternæ remissionem, ac plenæ conversionis gratiam, ante sacramentalem absolutionem exerceri non præcepisset, si labores illos ad dictos fines necessarios non credidisset. 7.º. ex Ecclesiæ modernæ sensu, per publicas ipsius preces nobis manifestato. 8.º. ex eo quòd Concilium Tridentinum eundem sensum confirmet, dum Poenitentiae Sacramentum, sensu SS. Patrum, esse dicit *baptismum laboriosum.* 9.º. ex eo quòd hæretici calumniati sint Ecclesiam modernam, quòd, suâ de laborum illorum necessitate doctrinâ, sentiret, peccatores non justificari gratis, sed ex merito operum, seu laborum illorum. 10.º. ex eo quòd doctrinam de necessitate operum illorum, velut fidei, Ecclesiæque Catholice, etiam modernæ, doctrinam, unanimi calculo tradiderint fidei adversus Lutherum & Calvinum defensores. 11.º. ex eo quòd illum Ecclesiæ modernæ esse sensum, nos doceant Ecclesiæ Principes, gravissimi utique Cardinales & Episcopi. 12.º. ex Institutione Christiana Concilii Moguntini, Catecheticis Trevirensibus, & Enchiridio Concilii Colonienfis. 13.º. ex Sanctis novissimis, Thoma Villanova, Francisco Xaverio, Carolo Borromæo, & Francisco Salezio. 14.º. ex eo quòd ista sit doctrina præcipuorum Theologorum, etiam modernorum. 15.º. ab exemplo ipsorummet Barbarorum, Schismaticorumque Moscovitarum. 16.º. à validissimo rationum theologiarum firmamento. Quarum prima petitur ex eo quòd eadem hodie sit, quæ olim, criminum gravitas, non facilius proinde ex parte Dei eorum remissio, nec facilius peccatorum conversio. 17.º. ex eo quòd labores illos divina exigat justitia. 18.º. sicut & divina clementia ob spirituale bonum poenitentis. 19.º. ex eo quòd eisdem postulet reverentia Sacramento, & gratiæ sanctificanti debita. 20.º. ex eo quòd justitia perita sine illis non magis recuperari possit, quam habita conservari. 21.º. ex eo quòd dona caelestia Deus velit, magnis precibus, lachrymis, & laboribus, etiam à iustis impetrari. 22.º. ex eo quòd oratio sine jejuniis, &c. nihil magnum obtineat. 23.º. ex eo quòd assertam necessitatem probent rationes, quibus Augustinus probat conversionis difficultatem. 24.º. specialiter pro consuetudinariis, ex eo quòd prava consuetudo tamdiù maneat proxima peccandi occasio, quamdiù contrariis actibus non expugnatur. 25.º. ex eo quòd opinio contraria animabus non sit utilis, sed noxia.